

Sygn. akt III AUa 359/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja
Sędziowie:	SA Barbara Hejwowska SA Krzysztof Szewczak (spr.)
Protokolant: Anna Szymanek-Leziak	

po rozpoznaniu w dniu 4 czerwca 2014 r. w Lublinie

sprawy A. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 13 lutego 2014 r. sygn. akt VI U 265/13

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 359/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 stycznia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy A. O. przyznania prawa do emerytury w trybie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) z uwagi na nieudowodnienie przez ubezpieczonego 15 lat pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Do okresów pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od 16 maja 1973 r. do 31 maja 1991 r. na podstawie świadectwa pracy z dnia 30 kwietnia 1996 r. wystawionego przez Przedsiębiorstwo Budowlano- (...) w likwidacji, ponieważ praca wymieniona w świadectwie pracy została podciągnięta pod wykaz C, który uprawniał do wzrostu emerytury a nie jej przyznania w obniżonym wieku oraz z uwagi na niepowołanie się przez zakład pracy na właściwe zarządzenie resortowe.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył A. O. domagając się przyznania mu prawa do świadczenia emerytalnego.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wnosił o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 13 lutego 2014 r. Sąd Okręgowy w Radomiu zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego w ten sposób, że ustalił ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 1 stycznia 2013 r.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd pierwszej instancji oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych.

A. O. w dniu 27 lipca 1972 r. podjął pracę w (...) Zakładach (...) w R. na stanowisku formierza maszynowego w ruchu ciągłym w wydziale formierni maszynowej. Praca odbywała się w systemie dwuzmianowym przez 8 godzin dziennie. Wnioskodawca zajmował się produkcją materiałów do budowy pieców szamotowych tj. cegły ogniotrwałej oraz kształtek szamotowych. Początkowo jego zadaniem było wsypywanie łopatą do form ceramiki, bazaltu, piachu i cementu, a następnie prasowanie tych składników w prasie. W późniejszym okresie praca ubezpieczonego sprowadzała się tylko do obsługi prasy. W trakcie produkcji na hali panowało duże zapylenie ze względu na specyfikę używanych materiałów. W zakładzie wnioskodawca pozostawał w zatrudnieniu do dnia 16 kwietnia 1973 r. (dowód: angaż i karta obiegu zmian w stosunku pracy w aktach osobowych wnioskodawcy – k. 23, zeznania wnioskodawcy – k. 40-41).

Od dnia 16 maja 1973 r. A. O. wykonywał pracę w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) w R. początkowo jako pomocnik operatora spycharki, zaś od dnia 1 kwietnia 1974 r. na stanowisku operatora spycharki. Przedsiębiorstwo zajmowało się budowaniem, remontowaniem hal (głównie zakładów chemicznych) oraz dróg. Zatrudnionych było od 10 do 20 operatorów spycharek, którzy podlegali kierownikowi bazy sprzętowo-transportowej. Swoją pracę ubezpieczony wykonywał obsługując spycharkę gąsienicową o pojemności łyżki 2,2 m³. Uprawnienia do obsługi spycharki uzyskał 12 marca 1974 r. W okresie od 17 lutego 1975 r. do 16 grudnia 1976 r. odbywał służbę wojskową, a następnie w dniu 15 stycznia 1977 r. powrócił do pracy w w/w zakładzie i dalej pracował na stanowisku maszynisty spycharki w pełnym wymiarze czasu pracy. Jego praca polegała na wyrównywaniu terenu pod budowy np. elektrowni (...). Pracował przez 8 godzin dziennie. W okresie od 11 sierpnia 1979 r. do 21 kwietnia 1980 r. wnioskodawca zajmował stanowisko robotnika magazynowego. W tym czasie pomagał przy rozładunku uszkodzonego sprzętu zwożonego z budowy, podpinał liny do dźwigu oraz układał części w magazynie. Od 22 kwietnia 1980 r. do 31 marca 1981 r. ponownie pracował jako maszynista spycharki, niwelując tereny pod budowy w R. i w Z.. Pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, 8 godzin dziennie. W okresie od 29 do 31 grudnia 1980 r. korzystał z urlopu bezpłatnego. Od dnia 1 kwietnia 1981 r. odwołujący zajmował stanowisko ślusarza remontowego wykonując pracę w warsztacie remontowym, w którym pracowali także mechanicy samochodowi dokonujący napraw w kanałach remontowych. Do zadań wnioskodawcy należało wykonywanie prostych prac ślusarskich tj. gwintowanie śrub, cięcie piłą wsporników a także zamiatanie hali. Jako ślusarz pracował przez kilka miesięcy, nie więcej niż rok. Następnie wnioskodawca powrócił do pracy na stanowisku maszynisty/operatora spycharki. Wykonywał prace spycharką gąsienicową (...) przy budowie piekarni i (...) w G. oraz przy hałdowaniu i usypywaniu wałów z popiołu w Zakładach (...) w P.. W tym charakterze pracował do 3 marca 1990 r. Na podstawie umowy o pracę z dnia 2 marca 1990 r. A. O. w okresie od 6 marca 1990 r. do 31 grudnia 1990 r. świadczył pracę w Zakładach (...) koło W. w ramach kontraktu zagranicznego w Bułgarii na stanowisku ślusarza. Pracował w wydziale kalcytacji (produkującym tzw. ciężką sodę do reaktorów atomowych) oraz w wydziale utrzymania ruchu 8 godzin dziennie. Do jego zadań należało czyszczenie kotłów z sody, wymiana łożysk przy silnikach napędzających kotły do wytwarzania sody, obsługiwanie taśmociągów (o długości do około 150 metrów), wymiana rolek i łożysk. Zajmował się także usuwaniem bieżących awarii tj. naprawą taśmociągów i kalcyntorów tj. maszyn, które za pomocą pary proszkowały kamień z różnymi dodatkami chemicznymi do wyrobu sody. Po powrocie do Polski wnioskodawca od 4 lutego 1991 r. wrócił do pracy w dotychczasowym przedsiębiorstwie na tym samym stanowisku tj. operatora spycharki - pracował m.in. w betoniarni w Zakładzie (...) pod O. przy spychaniu kruszywa, piachu, cementu. Takie prace wykonywał do końca swojego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) tj. do 31 maja 1991 r. (dowód: angaże, umowy o pracę, pismo z dnia 27 grudnia 1990 r., świadectwa pracy, zaświadczenia w aktach

osobowych wnioskodawcy – k. 10, uprawnienie – k. 20, zeznania wnioskodawcy – k. 40-41, zeznania świadków Z. J. i R. K. – k. 17, zeznania świadków S. W. i S. Z. – k. 39-40).

Sąd Okręgowy zaznaczył, iż w myśl art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy.

Zgodnie natomiast z ust. 2 przytoczonego wyżej artykułu (w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2012 r., a więc także w dacie złożenia wniosku) emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa i rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem. Warunkiem nabycia uprawnień emerytalnych, według art. 184, jest więc spełnienie przed dniem 1 stycznia 1999 r. wyłącznie przesłanki stażu. Brak w treści art. 184 przesłanki końcowej daty spełnienia pozostałych warunków nabycia uprawnień emerytalnych (tj. dożycia wieku emerytalnego na dzień 31 grudnia 2007 r.) powoduje, że ubezpieczeni, którzy w chwili wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS posiadali wymagany okres ubezpieczenia, mogą realizować prawo do emerytury na starych zasadach po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w art. 32, 33, 39 i 40 również po dniu 31 grudnia 2007 r. oraz nie przystąpieniu do OFE i rozwiązaniu stosunku pracy. W myśl zaś art. 32 ust.1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Ustęp 4 powołanego przepisu stanowi, że wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 1 i 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Zastosowanie będą miały zatem przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43 ze zm.). Przepisy § 3 i 4 wymienionego rozporządzenia określają warunki, od których spełnienia zależy uzyskanie wcześniejszej emerytury. Są to: okres zatrudnienia wynoszący dla mężczyzn 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie A, i osiągnięcie wieku emerytalnego 60 lat dla mężczyzn.

Sąd Okręgowy podkreślił, że postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie pozwala stwierdzić, że praca świadczona przez A. O. w okresie od 27 lipca 1972 r. do 16 kwietnia 1973 r. w (...) Zakładach (...) w R. na stanowisku formierza maszynowego, oraz w okresach od 1 kwietnia 1974 r. do 10 sierpnia 1979 r., od 22 kwietnia 1980 r. do 28 grudnia 1980 r., od 1 stycznia 1981 r. do 31 marca 1981 r., od 1 stycznia 1982 r. do 5 marca 1990 r. i od 4 lutego 1991 r. do 31 maja 1991 r. w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) w R. na stanowisku maszynisty spycharki, a także w okresie od 6 marca 1990 r. do 31 grudnia 1990 r. w ramach kontraktu zagranicznego w Bułgarii w Zakładach (...) koło W. na stanowisku ślusarza wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że z akt osobowych ubezpieczonego wynika, że w okresie od 27 lipca 1972 r. do 16 kwietnia 1973 r. był zatrudniony w (...) Zakładach (...) w R. na stanowisku formierza maszynowego co wskazano w dokumencie z dnia 27 lipca 1972 r. oraz w kartach obiegowych zmian w stosunku pracy z dnia 27 lipca 1972 r. i z dnia 14 kwietnia 1973 r. Ze zgodnych zeznań wnioskodawcy i świadka E. K. wynika, że A. O. jako formierz maszynowy pracował na hali produkcyjnej, w której wykonywał materiały do budowy pieców szamotowych tj. cegły ogniotrwałe i kształtki szamotowe oraz obsługiwał prasę. W ocenie Sądu powyższy okres podlega zaliczeniu jako wykonywanie

pracy w szczególnych warunkach określonej w dziale V wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku pod pozycją 11 tj. prace przy produkcji materiałów ogniotrwałych oraz wyrobów ceramicznych.

W odniesieniu do wszystkich okresów pracy wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) w R. na stanowisku maszynisty spycharki Sąd Okręgowy uznał, że były to okresy wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Charakter pracy A. O. potwierdzają bowiem, zarówno dokumenty znajdujące się w jego aktach osobowych tj. angaże m.in. z dnia 1 kwietnia 1974 r., 5 marca 1979 r., 28 kwietnia 1980 r., umowa o pracę z dnia 15 stycznia 1977 r. oraz świadectwo pracy z dnia 31 maja 1991 r. i 30 kwietnia 1996 r., jak również zeznania samego wnioskodawcy oraz świadków Z. J., R. K., S. W. i S. Z.. Z. J. (pracował w przedsiębiorstwie od 1973 r. do 1992 r. jako operator koparki) wskazał, że razem z ubezpieczonym pracował na budowach w P., w Z., w R. i w P. gdzie skarżący obsługiwał spycharkę niwelując teren i hałdując ziemię przez 10 – 12 godzin dziennie. Świadek R. K. (zatrudniony w przedsiębiorstwie od 1973 r. do 1992 r. w charakterze kierowcy samochodów ciężarowych, a potem operatora koparki) podał, iż pracował z wnioskodawcą na tych samych budowach i potwierdził, że obsługiwał on spycharkę gąsienicową równając nią teren i hałdując ziemię w pełnym wymiarze czasu pracy. Wykonywaną przez A. O. pracę potwierdził także S. Z. (zatrudniony w przedsiębiorstwie w latach 1972 – 1992 na stanowisku operatora spycharki, koparki) zaznaczając, że razem pracowali na budowach w P., P. i Z.. Podał, że skarżący obsługiwał spycharkę (...) 16-tonową, którą spychał popioły ze zbiorników i formował je usypując wały przy elektrowni azotów. Pomimo faktu, iż z akt osobowych wnioskodawcy nie wynika jasno, iż w okresie od 1 stycznia 1982 r. do 9 czerwca 1985 r. wykonywał pracę w charakterze maszynisty spycharki (w aktach osobowych znajduje się zaświadczenie o powierzeniu z dniem 1 kwietnia 1981 r. stanowiska ślusarza remontowego, natomiast w kolejnych zaświadczeniach wpisane jest stanowisko maszynista – bez zmiany uprzedniego stanowiska), to jednak Sąd zaliczył mu ten okres opierając się głównie na zeznaniach świadka S. W., który podał, iż był okres, gdy wnioskodawca przez kilka miesięcy pracował na warsztacie (gdzie spycharka była w remoncie) zaznaczając, że nie było to dłużej niż rok. Również z zeznań S. Z. wynika, iż w latach 1982 – 1983 pracował na budowie w P. i wnioskodawca w tym czasie pracował razem z nim jako operator spycharki. Sam skarżący w swoich zeznaniach podał, iż jako ślusarz remontowy w warsztacie pracował od 1 kwietnia 1981 r. przez 7 miesięcy. W związku z powyższym, Sąd dał wiarę zeznaniom ubezpieczonego i świadka, uznając, iż pracę na stanowisku maszynisty spycharki podjął ponownie od 1 stycznia 1982 r. W ocenie Sądu Okręgowego powyższe okresy podlegają zaliczeniu jako wykonywanie pracy w szczególnych warunkach określonej w dziale V wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. pod pozycją 3 tj. prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych.

Nie budziło również wątpliwości Sądu pierwszej instancji wykonywanie przez skarżącego pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 6 marca 1990 r. do 31 grudnia 1990 r. w ramach kontraktu zagranicznego w Bułgarii na stanowisku ślusarza. W tym okresie wnioskodawca zajmował się bieżącym usuwaniem awarii taśmociągów i kalcynatorów (maszyn, które za pomocą pary proszkowały kamień z różnymi dodatkami chemicznymi do wyrobu sody). Powyższe znajduje potwierdzenie w zeznaniach świadka S. Z., który razem z ubezpieczonym pracował na kontrakcie zagranicznym również na stanowisku ślusarza. Wskazał on, że skarżący pracował na wydziale kalcynacji zajmującym się produkcją sody ciężkiej. Obsługiwał taśmociąg, wymieniał w nim rolki oraz łożyska. Ponadto zajmował się czyszczeniem kotłów z sody i wymieniał łożyska w silnikach napędzających kocioł do wytwarzania sody. Powyższe prace należało uznać jako wykonywane w warunkach szczególnych, bowiem zostały określone w wykazie A, dziale XIV, pod poz. 25 tj. bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Prace wykonywane przy produkcji sody zostały określone jako prace w warunkach szczególnych w dziale IV, pod poz. 4 tj. produkcja sody i innych węglanów, kredy, ługów i wodorotlenków. Wnioskodawca utrzymywał w ruchu urządzenia do produkcji sody i usuwał bieżące awarie. Z uwagi na powyższe prace skarżącego należało zaliczyć jako wykonywaną w warunkach szczególnych.

Sąd pierwszej instancji zaznaczył, że dokumenty znajdujące się w aktach osobowych ubezpieczonego zostały sporządzone w czasie jego zatrudnienia i jako takie nie budzą wątpliwości Sądu, tym bardziej, że nie były kwestionowane przez strony. Także zeznania świadków i wnioskodawcy w ocenie Sądu są wiarygodne, ponieważ są

spójne, logiczne, wzajemnie ze sobą korelują oraz znajdują potwierdzenie w dokumentacji pracowniczej odwołującego się.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca w okresach od 27 lipca 1972 r. do 16 kwietnia 1973 r. (8 miesięcy, 20 dni) w (...) Zakładach (...) w R. na stanowisku formierza maszynowego, od 1 kwietnia 1974 r. do 10 sierpnia 1979 r., od 22 kwietnia 1980 r. do 28 grudnia 1980 r., od 1 stycznia 1981 r. do 31 marca 1981 r., od 1 stycznia 1982 r. do 5 marca 1990 r. i od 4 lutego 1991 r. do 31 maja 1991 r. (14 lat, 6 miesięcy, 15 dni) w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) w R. na stanowisku maszynisty spycharki, a także w okresie od 6 marca 1990 r. do 31 grudnia 1990 r. (9 miesięcy, 25 dni) w ramach kontraktu zagranicznego w Bułgarii w Zakładach (...) koło W. na stanowisku ślusarza, pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych. Łączny okres pracy A. O. w warunkach szczególnych wynosi ponad 15 lat, a więc spełnione zostały przesłanki określone w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że w myśl art. 129 ust. 1 ustawy dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wniosek w przedmiotowej sprawie wpłynął do organu rentowego 10 grudnia 2012 r., a wiek 60 lat wnioskodawca osiągnął w dniu 1 stycznia 2013 r., zatem w sprawie niniejszej prawo do emerytury przysługuje od dnia 1 stycznia 2013 r.

Biorąc to wszystko pod uwagę Sąd Okręgowy, w oparciu o treść art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w wyroku.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany organ rentowy zaskarżając przedmiotowe rozstrzygnięcie i zarzucając:

- naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 184 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998 r. (Dz. U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.) oraz § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.) poprzez nieuzasadnione w ocenie ZUS uwzględnienie pracy w szczególnych warunkach w łącznym wymiarze ponad 15 lat;

- sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego.

W uzasadnieniu organ rentowy podnosił, iż nie zgadza się z uwzględnieniem do okresu pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia wnioskodawcy jako maszynisty spycharki od 1 stycznia 1982 r. do 31 maja 1985 r. w (...) w R. oraz okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od 17 lutego 1975 r. do 16 grudnia 1976 r.

Odnosnie pierwszego ze wskazanych okresów ZUS zaznaczył, iż brak jest podstaw do przyjęcia, jakoby ubezpieczony wykonywał wówczas pracę maszynisty spycharki, ponieważ w aktach osobowych znajduje się angaż z dnia 8 kwietnia 1981 r. o powierzeniu wnioskodawcy obowiązków ślusarza remontowego, zaś kolejny angaż ze wskazaniem stanowiska maszynisty datowany jest na 10 czerwca 1985 r. Skoro angaż z dnia 25 maja 1983 r. oraz 23 sierpnia 1983 r. nie wskazują stanowiska, należy przyjąć stanowisko podane w angażu z dnia 8 kwietnia 1981 r. i uznać, że A. O. zajmował to stanowisko do 31 maja 1985 r. Organ rentowy zakwestionował w tej sytuacji przyjęcie przez Sąd Okręgowy wiarygodności zeznań ubezpieczonego oraz świadków S. W. i S. Z., których relacje pozostawały w sprzeczności z dokumentacją pracowniczą. Zdaniem pozwanego to akta osobowe wnioskodawcy, sporządzone podczas jego bieżącej pracy, są miarodajnym dowodem co do okoliczności w nich potwierdzonych.

Względem drugiego z zakwestionowanych przez ZUS okresów tj. okresu odbywania służby wojskowej przez wnioskodawcę organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie miał wówczas statusu pracownika, a w przepisach brak jest unormowań prawnych pozwalających na zaliczenie służby wojskowej do pracy w warunkach szczególnych. Z treści uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 r., sygn. II UZP 6/13, wynika natomiast, że czas zasadniczej służby wojskowej zalicza się do okresu pracy w warunkach szczególnych, jeżeli służba ta przypada w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44, poz. 220) w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r. tj. w okresie

od 29 listopada 1967 r. do 31 grudnia 1974 r. W niniejszej sprawie wnioskodawca odbywał zaś służbę wojskową w późniejszym okresie.

Podnosząc powyższe apelant domagał się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania, ewentualnie uchylenia przedmiotowego orzeczenia i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w Radomiu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację A. O. domagał się jej oddalenia w całości. W uzasadnieniu zaznaczył, że na podstawie doświadczenia życiowego oraz domniemań faktycznych przewidzianych w art. 231 k.p.c. należy uznać, że brak wzmianek w angażach z dnia 25 maja 1983 r. oraz z dnia 23 sierpnia 1983 r. o stanowisku pracy wnioskodawcy spowodowany jest niedopełnieniem obowiązków po stronie pracodawcy. To zaś skutkuje możliwością powoływania wszelkich dowodów na poparcie podnoszonych okoliczności. Jednocześnie, dla oceny czy praca była wykonywana w warunkach szczególnych nie ma znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska pracy, ale rodzaj wykonywanych czynności. Zeznania świadków dowodzą zaś wykonywania pracy w warunkach szczególnych przez ubezpieczonego. Odnośnie okresu odbywania służby wojskowej wnioskodawca podkreślił, że w powołanej przez apelanta uchwale z dnia 16 października 2013 r., sygn. akt II UZP 6/13, Sąd Najwyższy odniósł się jedynie do stanu faktycznego, w którym powód J. W. odbywał służbę wojskową (lata 1971-1973). Uzasadnienie uchwały pozwala jednak na wyciągnięcie szerszych wniosków, korzystnych dla A. O.. Wobec powyższego apelacja powinna być oddalona w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jako niezasadna podlega oddaleniu.

Sąd Apelacyjny podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, jeżeli uzasadnienie orzeczenia pierwszoinstancyjnego, sporządzonego zgodnie z wymaganiami art. 328 § 2 k.p.c., spotyka się z pełną akceptacją sądu drugiej instancji to wystarczy, że da on temu wyraz w treści uzasadnienia swego orzeczenia, bez powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych i wnioskowań prawniczych zawartych w motywach zaskarżonego orzeczenia.

W ocenie Sądu drugiej instancji Sąd Okręgowy właściwie ocenił zebrany w sprawie materiał dowodowy i w oparciu o ustalony w wyniku tej oceny stan faktyczny prawidłowo zastosował obowiązujące przepisy dochodząc do wniosku, iż spełnione zostały warunki do przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Z treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst. Jedn. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), przepisów w nim wymienionych oraz stosowanych wprost przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) wynikają przesłanki uzyskania prawa do emerytury.

W niniejszym przypadku sporne było spełnienie warunku w postaci posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. W myśl § 2 ust. 1 okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Wyłącznie wykonywanie rodzajów prac lub praca na stanowiskach wyszczególnionych w wykazie A będącym załącznikiem do rozporządzenia i to stale oraz w pełnym wymiarze czasu pracy, przewidzianym dla danego stanowiska, uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Akty resortowe wydawane przez poszczególnych ministrów nie mogły rozszerzać wykazów prac w szczególnych warunkach określonych w rozporządzeniu, ani przedmiotowo, ani rodzajowo. Nie mieściło się to bowiem w ramach delegacji ustawowej.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, który podziela w tym zakresie ocenę Sądu pierwszej instancji, ubezpieczony wykazał, iż przed 1 stycznia 1999 r. przez ponad 15 lat wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Z uznanych przez Sąd

Okręgowy kilku okresów pracy w warunkach szczególnych (...) Oddział w R. zakwestionował dwa wskazując, iż w pozostałym zakresie organ rentowy rozstrzygnąć Sąd nie uznaje za nieprawidłowe.

Z treści apelacji należy wywodzić, iż pierwszy z zarzutów sformułowanych w złożonym środku odwoławczym odnosi się przede wszystkim do niezasadnego, zdaniem apelanta, przyjęcia przez Sąd Okręgowy, iż okres odbywania przez A. O. zasadniczej służby wojskowej od dnia 17 lutego 1975 r. do 16 grudnia 1976 r. może być doliczony do ustalonego przez Sąd pierwszej instancji okresu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych. Przedstawiona w apelacji argumentacja organu rentowego w tym zakresie nie jest zasadna. W uchwale z dnia 16 października 2013 r., sygn. II UZP 6/13 (OSNP 2014/3/42, LEX nr 1385939, Biul.SN 2013/10/24, M.P.Pr. 2014/2/94-101) Sąd Najwyższy stwierdził, że czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r.) zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Wskazanie przez Sąd Najwyższy daty 31 grudnia 1974 r., wbrew twierdzeniom apelacji, nie miało jednak na celu postawienia granicy czasowej, po przekroczeniu której niemożliwe będzie uznanie okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej za okres doliczany do stażu pracy w warunkach szczególnych. Wydając uchwałę w cytowanej sprawie Sąd Najwyższy rozstrzygnął problem prawny, który pojawił się na tle określonych okoliczności faktycznych dotyczących odbywania przez wnioskodawcę służby wojskowej w okresie od 23 kwietnia 1971 r. do 1 maja 1973 r. Nie oznacza to jednak, że z uzasadnienia przedmiotowej uchwały oraz przeprowadzonej w niej szczegółowej analizy dotychczasowych przepisów odnoszących się do kwestii zaliczenia okresu zasadniczej służby wojskowej do okresu pracy w warunkach szczególnych, nie można wysnuć szerszych wniosków pozwalających na właściwą kwalifikację pod względem ubezpieczeniowym okresu służby wojskowej odbywanej po dacie wskazanej w uchwale.

Przede wszystkim podkreślić należy za Sądem Najwyższym, iż na gruncie przepisów ubezpieczeniowych okres zasadniczej służby wojskowej nie jest obecnie i nie był na podstawie przeszłych regulacji, okresem zatrudnienia. Jego uwzględnienie w stażu ubezpieczeniowym jako okresu zaliczanego lub równorzędnego, było możliwe tylko na podstawie odrębnego przepisu. Do oceny określonego stanu faktycznego, należy przy tym stosować przepisy obowiązujące w czasie jego realizacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2013 r., sygn. I UK 544/12, LEX nr LEX nr 1383246).

W przypadku wnioskodawcy A. O., który odbywał zasadniczą służbę wojskową od 17 lutego 1975 r. do 16 grudnia 1976 r., będzie miał zatem zastosowanie art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z 1967 r., Nr 44, poz. 220 ze zm.) w wersji obowiązującej od 1 stycznia 1975 r., która tylko nieznacznie różniła się od treści wspomnianego przepisu w pierwotnym brzmieniu ustawy, na które powołał się Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 16 października 2013 r. Szczegółowe zasady zaliczania zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia wynikają natomiast z § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz. U z 198 r., Nr 44, poz. 318 ze zm.) przewidującego w ust. 1, iż żołnierzowi, który podjął zatrudnienie stosownie do zasad określonych w § 2-4, wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. W świetle powołanych przepisów nie może ulegać wątpliwości, iż odwołujący się, który od dnia 1 kwietnia 1974 r. do czasu powołania do służby wojskowej oraz od dnia 15 stycznia 1977 r. pracował na stanowisku operatora spycharki (...) w R., spełnił warunki konieczne do zaliczenia okresu odbywanej służby wojskowej (od 17 lutego 1975 r. do 16 grudnia 1976 r.) do okresu pracy w warunkach szczególnych. Powrócił bowiem na dotychczasowe stanowisko pracy w ciągu 30 dni od czasu zwolnienia ze służby.

Względem drugiego z zarzutów apelacji, pomimo jego niesprecyzowania, należało przyjąć, iż sprowadza się on do nieprawidłowego przyjęcia przez Sąd pierwszej instancji, że A. O. w okresie od 1 stycznia 1982 r. do 31 maja 1985 r. pracował jako maszynista spycharki. W ocenie apelanta, zebrany materiał dowodowy, w szczególności zaś akta

osobowe ubezpieczonego, dowodzi, iż w wymienionym okresie wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku ślusarza remontowego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego z taką oceną zgodzić się nie można. Z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków S. W. i S. Z. jednoznacznie wynika, że ubezpieczony tylko przez kilka miesięcy wykonywał pracę ślusarza remontowego. Świadek S. W. wskazał, że na pewno nie był to okres przekraczający rok, a zakończenie pracy w warsztacie wiązało się z powrotem na stanowisko operatora spycharki (k.39 v). S. Z. podkreślił z kolei, iż w spornym okresie, przez około 1,5 roku, pracował z wnioskodawcą na budowie w P., gdzie ubezpieczony obsługiwał 16-tonową spycharkę (...). Spycharką usypywał wały z popiołu (k.39v). Także relacje A. O. (k.40-41) potwierdzają, że od 1 stycznia 1982 r. wnioskodawca powrócił do pracy w charakterze operatora spycharki i pracował przy budowie piekarni i domu Ogrodnika w G. oraz przy hałdowaniu popiołu w Zakładach (...) w P.. W tej sytuacji Sąd Okręgowy słusznie uznał, iż znajdujące się w aktach osobowych wnioskodawcy angaże niezawierające wskazania stanowiska pracy A. O. (z dnia 25 maja 1983 r. i 23 sierpnia 1983 r.) nie przesądzają o wykonywaniu przez niego w okresie od 1 stycznia 1982 r. do 31 maja 1985 r. pracy ślusarza remontowego. Podkreślić bowiem należy, iż dokumentacja pracownicza, podobnie jak inne dowody mające na celu wykazanie określonych okoliczności faktycznych w toku postępowania sądowego mogą zawierać pewne nieścisłości czy być niekompletne. Przeprowadzenie postępowania dowodowego w szerszym zakresie jest wówczas konieczne dla dokonania właściwej oceny zebranego materiału dowodowego. Jednocześnie skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. (co w konsekwencji powoduje sprzeczność ustaleń faktycznych z treścią zebranego materiału dowodowego) wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu, chyba że strona jednocześnie wykaże, iż ocena dowodów przyjęta przez sąd za podstawę rozstrzygnięcia przekracza granice swobodnej oceny dowodów (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00 – OSNC 2000, z. 10, poz. 189 oraz z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 76/99 – OSNP 2000, nr 19, poz. 732).

W niniejszym przypadku apelant nie wykazał, aby ustalając stan faktyczny w wyniku przeprowadzonej oceny dowodów Sąd Okręgowy uchybił zasadom logicznego rozumowania. Organ rentowy nie podał, z jakich przyczyn należy odmówić wiarygodności zeznaniom wymienionych powyżej świadków oraz relacjom wnioskodawcy, które są spójne i rzeczowe. Sformułowany zarzut musi być więc uznany za niezasadny. W tym miejscu zaznaczyć należy, iż Sąd Apelacyjny nie oparł swojego przekonania o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych przez ubezpieczonego jedynie na zeznaniach świadków pomijając dowody z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych. Zdaniem Sądu drugiej instancji nie można przyjąć, że dokumentacja zawarta w aktach osobowych wnioskodawcy jest nieprawidłowa i nie odpowiada rzeczywistości. Uprawnione będzie jednak stwierdzenie, iż zawierała ona braki, które zostały uzupełnione w toku postępowania sądowego, w którym ograniczenia dowodowe nie obowiązują.

W postępowaniu administracyjnym organ rentowy zakwestionował również świadectwo pracy wstawione w dniu 30 kwietnia 1996 r. przez Przedsiębiorstwo Budowlano- (...) w likwidacji z siedzibą w R. podnosząc, że praca wymieniona w świadectwie została podciągnięta pod wykaz C, który uprawniał do wzrostu emerytury, ale nie uprawniał do przyznania świadczenia w obniżonym wieku emerytalnym oraz wskazując na niepowołanie się przez wystawiającego świadectwo na właściwe zarządzenie resortowe.

Należy zgodzić się z organem rentowym, iż powyższe świadectwo pracy nie zostało wystawione w sposób w pełni właściwy. Nie oznacza to jednak, że wnioskodawca powinien ponosić konsekwencje nieprawidłowego powołania przez Przedsiębiorstwo Budowlano- (...) w likwidacji dokumentu stanowiącego podstawę do zaliczenia zatrudnienia wnioskodawcy we wskazanym w świadectwie okresie jako pracy w warunkach szczególnych w sytuacji, gdy przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że w spornym okresie taka praca była przez stronę wykonywana. Przedmiotowe świadectwo nie jest bowiem dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Ma ono walor dokumentu prywatnego, który podlega kontroli sądowej zarówno, co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Skoro zatem w wyniku postępowania dowodowego ustalono, iż A. O. w okresach od 1 kwietnia 1974 r. do 10 sierpnia 1979 r., od 22 kwietnia 1980 r.

do 28 grudnia 1980 r., od 1 stycznia 1981 r. do 31 marca 1981 r., od 1 stycznia 1982 r. do 5 marca 1990 r. i od 4 lutego 1991 r. do 31 maja 1991 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) w R. na stanowisku maszynisty spycharki i wykonywał pracę określoną w dziale V wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. pod pozycją 3 tj. prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych (co odpowiada pracy wskazanej w dziale V pkt3 poz.3 wykazu A stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz wzrostu emerytury lub renty, Dziennik Urzędowy Ministerstwa Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 6 grudnia 1983 r.) uznać należało, że pomimo wypełnienia przedmiotowego świadectwa w sposób niedbały i wymagający korekty, we wskazanych okresach wnioskodawca pracował w warunkach szczególnych. W tym miejscu zaznaczyć wypada, iż także w przypadku innych pracowników wskazanego Przedsiębiorstwa wystawiane przez Likwidatora świadectwa pracy w warunkach szczególnych zawierały błędy i nieścisłości (np. świadectwo pracy A. K. z dnia 12 czerwca 1995 r.).

Reasumując należy podkreślić, że zarzuty podniesione przez apelanta okazały się chybione. Sąd nie stwierdził również, aby doszło do innych naruszeń prawa materialnego przez Sąd pierwszej instancji. Skoro więc ubezpieczony posiada ponad piętnastoletni okres pracy w warunkach szczególnych oraz spełnił pozostałe przesłanki nabycia prawa do emerytury w trybie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), Sąd Okręgowy słusznie przyjął, iż A. O. przysługuje prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.